

Mediji i informiranje

Sud Europske unije
PRIOPĆENJE ZA MEDIJE br. 33/19

U Luxembourggu 19. ožujka 2019.

Presude u predmetu C-163/17 Jawo
i u spojenim predmetima C-297/17, C-318/17 Ibrahim, C-319/17 Sharqawi i
dr. i C-438/17 Magamadov.

Transfer podnositelja zahtjeva za azil u državu članicu koja je uobičajeno odgovorna za postupanje s njegovim zahtjevom ili koja mu je već dodijelila supsidijarnu zaštitu moguć je, osim ako bi zbog tamošnjih očekivanih životnih uvjeta korisnika međunarodne zaštite on ondje bio izložen izuzetnoj materijalnoj oskudici, protivnoj zabrani nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja

Nedostaci socijalnog sustava države članice o kojoj je riječ nisu, sami za sebe, dovoljni za zaključak da postoji opasnost od takvog postupanja

Predmet Jawo primarno se odnosi na pitanje protivi li se transfer podnositelja zahtjeva za međunarodnu zaštitu, na temelju Uredbe Dublin III¹, u državu članicu koja je uobičajeno odgovorna za postupanje s njegovim zahtjevom Povelji Europske unije o temeljnim pravima (u daljnjem tekstu: Povelja) ako postoji ozbiljna opasnost da će on ondje biti izložen nečovječnom ili ponižavajućem postupanju zbog očekivanih životnih uvjeta koje će imati kao korisnik međunarodne zaštite (u slučaju da mu se prizna takva zaštita).

Abubacarr Jawo, gambijski državljanin, podnio je prvi zahtjev za azil u Italiji, kamo je stigao pomorskim putem. Nastavivši svoje putovanje, podnio je još jedan zahtjev za azil u Njemačkoj. Njemačka su tijela taj zahtjev odbacila kao nedopušten i odredila udaljavanje A. Jawoa u Italiju. Međutim, pokušaj transfera A. Jawoa u Italiju u lipnju 2015. nije proveden zbog toga što on nije bio pronađen u centru za zajednički smještaj u kojemu je bio smješten. Nakon povratka A. Jawo je izjavio da je bio u posjetu kod prijatelja koji živi u drugom njemačkom gradu te da mu nitko nije rekao da mora prijaviti svoju odsutnost.

A. Jawo je pred Verwaltungsgerichtshofom Baden-Württemberg (Visoki upravni sud u Baden-Württembergu, Njemačka) tvrdio da je Njemačka, zbog isteka šestomjesečnog roka iz Uredbe Dublin III, za transfer u uobičajeno odgovornu državu članicu, odnosno Italiju, postala odgovorna država članica. Budući da A. Jawo u trenutku pokušaja transfera nije bio pobjegao, taj se rok ne može produljiti do maksimalnih osamnaest mjeseci. Usto, njegov bi transfer u Italiju bio nezakonit zbog tamošnjih sustavnih nedostataka u postupku azila, uvjeta za prihvrat podnositelja i životnih uvjeta korisnika međunarodne zaštite.

Verwaltungsgerichtshof (Visoki upravni sud) Baden-Württemberg traži od Suda da protumači Uredbu Dublin III kao i zabranu nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja iz Povelje. Poziva se na izvješće švicarske organizacije za pomoć izbjeglicama iz kolovoza 2016., koje sadržava konkretne elemente na temelju kojih se može zaključiti da postoji opasnost da će korisnici međunarodne zaštite u Italiji živjeti na margini društva, bez stalnog mjesta stanovanja i u oskudici. U skladu s tim izvješćem, nedovoljan razvoj talijanskog socijalnog sustava je, kad je riječ o talijanskom stanovništvu, kompenziran obiteljskom solidarnošću, koja pak ne postoji kad je riječ o korisnicima međunarodne zaštite. U tom se izvješću također navode nedostaci programa uključivanja u društvo u Italiji.

¹ Uredba (EU) br. 604/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o utvrđivanju kriterija i mehanizama za određivanje države članice odgovorne za razmatranje zahtjeva za međunarodnu zaštitu koji je u jednoj od država članica podnio državljanin treće zemlje ili osoba bez državljanstva (SL 2013., L 180, str. 31.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 15., str. 108.)

Predmeti Ibrahim i dr. odnose se na mogućnost predviđenu Direktivom o postupcima², prema kojoj se zahtjevi za azil mogu odbaciti kao nedopušteni zbog prethodne dodjele supsidijarne zaštite u drugoj državi članici.

Palestincima apatridima koji su boravili u Siriji u Bugarskoj je dodijeljena supsidijarna zaštita, a ruskom državljaninu, koji tvrdi da je Čečen, takva je zaštita dodijeljena u Poljskoj. Nakon što su novi zahtjevi za azil, koje su dotične osobe naknadno podnijele u Njemačkoj, odbačeni, one su se obratile njemačkim sudovima.

U predmetima koji se odnose na Palestince bez državljanstva Bundesverwaltungsgericht (Savezni upravni sud, Njemačka) želi osobito saznati gubi li se mogućnost odbacivanja zahtjeva kao nedopuštenog u slučaju da uvjete života korisnika supsidijarne zaštite u državi članici koja je dodijelila takvu zaštitu treba smatrati nečovječnim ili ponižavajućim postupanjem, ili ako ti korisnici u navedenoj državi članici ne primaju nikakvu naknadu za podmirivanje osnovnih životnih potreba, ili je u usporedbi s drugim državama članicama primaju u vrlo ograničenom obujmu, ali se pritom prema njima u tom pogledu ne postupa drugačije nego prema državljanima predmetne države članice.

Svojim današnjim presudama Sud podsjeća da u okviru zajedničkog europskog sustava azila, koji se temelji na načelu uzajamnog povjerenja između država članica, valja pretpostaviti da je postupanje države članice prema tražiteljima međunarodne zaštite i osobama kojima je priznata supsidijarna zaštita sukladno zahtjevima Povelje, Ženevske konvencije kao i Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava.

Međutim, ne može se isključiti mogućnost da će taj sustav u određenim državama članicama u praksi imati velike poteškoće pri funkcioniranju, tako da postoji ozbiljna opasnost da će se prema tražiteljima međunarodne zaštite u tim državama članicama postupati na način koji nije u skladu s njihovim temeljnim pravima i, osobito, s apsolutnom zabranom svakog nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja³.

Stoga, kada sud pred kojim se vodi postupak protiv odluke o transferu ili odluke kojom se novi zahtjev za međunarodnu zaštitu odbacuje kao nedopušten raspolaže elementima koje je dostavio tražitelj s ciljem dokazivanja postojanja opasnosti nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja u drugoj državi članici, on je obavezan ocijeniti postojanje nedostataka koji su ili sustavni ili općeniti ili koji se odnose na određene skupine osoba.

Međutim, takvi **su nedostaci protivni zabrani nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja samo ako su osobito visokog stupnja ozbiljnosti**, koji ovisi o svim okolnostima predmeta. **Taj bi stupanj ozbiljnosti bio dosegnut kada bi nebriga tijela države članice za posljedice imala to da se osoba koja u potpunosti ovisi o javnoj pomoći bez svoje volje i svojeg osobnog izbora nađe u situaciji izuzetne materijalne oskudice, koja bi joj onemogućila zadovoljavanje najosnovnijih potreba kao što su, posebice, one prehrane, higijene i smještaja i koja bi ugrožavala njezino fizičko ili duševno zdravlje ili bi dovela do narušavanja njezina stanja protivno ljudskom dostojanstvu.**

Situacije koje karakterizira velika neizvjesnost ili znatno pogoršanje uvjeta života ne dosižu taj stupanj ako ne uključuju izuzetnu materijalnu oskudicu koja tu osobu stavlja u situaciju toliko ozbiljnu da je se može izjednačiti s nečovječnim ili ponižavajućim postupanjem.

Usto, okolnost da korisnici supsidijarne zaštite u državi članici koja je tražitelju priznala takvu zaštitu ne primaju nikakvu naknadu za podmirivanje osnovnih životnih potreba, ili je u usporedbi s drugim državama članicama primaju u vrlo ograničenom obujmu, ali se pritom prema njima u tom pogledu ne postupa drugačije nego prema državljanima te države

² Direktiva 2013/32/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o zajedničkim postupcima za priznavanje i oduzimanje međunarodne zaštite (SL 2013., L 180, str. 60.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19. svezak 12., str. 249.)

³ Vidjeti presudu Suda od 21. prosinca 2011., N. S. i dr. ([C-411/10](#) i [C-493/10](#), vidjeti također priopćenje za medije [br. 140/11](#)).

članice, ne može dovesti do utvrđenja da je u toj državi tražitelj izložen stvarnoj opasnosti od nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja, osim ako se on zbog svoje osobite ranjivosti, bez svoje volje i vlastitih izbora, ne nalazi u izuzetnoj materijalnoj oskudici.

U svakom slučaju, puka činjenica da su socijalna zaštita i/ili uvjeti života povoljniji u državi članici u kojoj je podnesen novi zahtjev za međunarodnu zaštitu nego što je to slučaj u državi članici koja je redovno nadležna ili koja je već dodijelila supsidijarnu zaštitu nije takve naravi da može poduprijeti zaključak prema kojem bi predmetna osoba u slučaju transfera u potonju državu članicu bila izložena stvarnoj opasnosti nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja.

Sud je zaključio da se pravu Unije ne protivi transfer podnositelja zahtjeva za međunarodnu zaštitu u odgovornu državu članicu ili odbacivanje kao nedopuštenog zahtjeva za priznanje statusa izbjeglice zbog toga što je podnositelju druga država članica već dodijelila supsidijarnu zaštitu, osim ako se utvrdi da bi se podnositelj u toj državi članici, neovisno o svojoj volji i osobnom izboru, našao u situaciji izuzetne materijalne oskudice.

U predmetima Ibrahim i dr. Sud dodaje da činjenica da država članica koja je dodijelila supsidijarnu zaštitu sustavno i bez stvarnog ispitivanja odbija dodjelu statusa izbjeglice ne sprječava druge države članice da kao nedopušten odbace novi zahtjev koji je predmetna osoba podnijela kod njih. U takvom slučaju na državi je članici koja je dodijelila supsidijarnu zaštitu da preuzme postupak za priznavanje statusa izbjeglice. Naime, jedino ako se nakon pojedinačne procjene utvrdi da tražitelj međunarodne zaštite ne ispunjava uvjete za dodjelu statusa izbjeglice, može mu se, ovisno o okolnostima, dodijeliti supsidijarna zaštita.

Sud je u predmetu Jawo pojasnio također da je **podnositelj „pobjegao” kad namjerno izbjegava nadležna nacionalna tijela koja nastoje provesti njegov transfer kako bi taj transfer omeo. Može se pretpostaviti da je to slučaj kad se taj transfer ne može provesti zbog toga što je podnositelj zahtjeva napustio dodijeljeno mu mjesto boravišta a da o tome nije obavijestio nadležna nacionalna tijela ako je bio upoznat sa svojim obvezama u tom pogledu**, što je na nacionalnom sudu da utvrdi. Taj podnositelj zahtjeva zadržava mogućnost dokazivanja da postoje valjani razlozi zbog kojih spomenuta tijela nije obavijestio o svojoj odsutnosti te da nije imao namjeru izbjegavanja tih tijela.

Usto, u okviru postupka protiv odluke o transferu na temelju Uredbe Dublin III, **podnositelj zahtjeva za međunarodnu zaštitu o kojem je riječ može isticati da je, s obzirom na to da nije pobjegao, šestomjesečni rok za transfer istekao te da je država članica koja je donijela odluku o transferu zbog tog isteka postala odgovorna za njegov zahtjev.**

Naposljetku, Sud je istaknuo da je, kako bi se rok za transfer produljio do maksimalnih osamnaest mjeseci, dovoljno da država članica moliteljica, prije isteka šestomjesečnog roka za transfer, obavijesti uobičajeno odgovornu državu članicu o tome da je osoba o kojoj je riječ pobjegla te istodobno navede novi rok za transfer.

NAPOMENA: Prethodni postupak omogućuje sudovima država članica da u okviru postupka koji se pred njima vodi upute Sudu pitanja o tumačenju prava Unije ili o valjanosti nekog akta Unije. Sud ne rješava spor pred nacionalnim sudom. Na nacionalnom je sudu da predmet riješi u skladu s odlukom Suda. Ta odluka jednako obvezuje i druge nacionalne sudove pred kojima bi se moglo postaviti slično pitanje.

Neslužbeni dokument za medije koji ne obvezuje Sud.

Cijeli tekst presuda ([C-163/17](#), [C-397/17 i dr.](#)) objavljuje se na stranici CURIA na dan objave.

Osoba za kontakt: Corina-Gabriela Socoliuc ☎ (+352) 4303 4293

Snimke s objave presuda nalaze se na „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106